

רשות התחרות (להלן הרשות) מברכת על הצעת החוק, שהיא נדבך חשוב ביותר של הרפורמות לקידום התחרות וייעול השירותים במערכת הפיננסית בישראל; ויישום ראשון של המלצת הרשות לוועדה להגברת התחרותיות בשירותים הבנקאיים והפיננסיים הנפוצים בישראל (ועדת שטרם) בדבר אסדרת שירותי תשלום בישראל בהתאם לעקרונות הדירקטיבה האירופית ה-¹ (PSD2).

פער המידע בין הלקוח לבין הגוף הפיננסי וכן בין גופים פיננסיים שונים, הוא אחד החסמים המרכזיים המקשים על התחרות בתחום הפיננסי. הצעת החוק מאפשרת ללקוח להעביר את המידע שנצבר בעניינו לגופים מפוקחים אשר ישתמשו בו כדי לסייע ללקוח לראות תמונה כוללת של פעילותו, לקבל הצעות ערך משתלמות, להשוות בין מוצרים פיננסיים שונים, ועוד.

בכך, הצעת החוק צפויה להביא להגברת התחרות בתחום הפיננסי.

עם זאת, ברצוננו להעיר מספר הערות נקודתיות על נוסח הצעת החוק.

ככלל, יש חשיבות בהימנעות מהטלת רגולציה ייחודית שלא לצורך, אשר עלולה לצמצם את מגוון האפשרויות לפיתוח השוק, וחשוב להצמד ככל הניתן להוראות של רגולציה בינלאומית. במקרה זה, יש חשיבות לאמץ ככל הניתן את הדירקטיבה האירופאית, ה- PSD2 (Payment Services Directive II) באופן שיאפשר כניסה של גורמים זרים לזירת התחרות הישראלית. על הפיקוח להתמקד בראש ובראשונה במידע - העברת המידע והשמירה עליו; ואילו בהיבטים הנוגעים למערכת היחסים שבין נותן השירותים לבין הלקוח (כגון חלק מההוראות שנקבעו בפרק ג' לחוק) אנו סבורים כי אין מקום לקביעת הסדרים שלא אומצו ב-PSD2, ושעלולים למנוע מהשוק להתפתח בצורה חופשית, חדשנית ויצירתית או לסכל כניסה לישראל של גופים בינלאומיים.

בהקשר דומה, אנו סבורים כי יש לתקן גם את ההסדרים הבאים:

1.

האיסור על פעילות בניגוד עניינים רחב מדי ועלול להקשות על פעילותם של גופים קטנים

בסעיף העוסק בניגוד עניינים נקבע כי נותן שירות מידע פיננסי לא יהא רשאי להציע ללקוח שירותי תיווך והשוואת עלויות ביחס למוצרים ושירותים פיננסיים שמוצרים על ידו או מוצרים הדומים להם. זאת, בשל הרצון למנוע חשש לפעולה בניגוד עניינים מול הלקוח.

איסור זה אינו מקובל בעולם, והרשות סבורה כי יש להחילו רק ביחס לגופים פיננסיים גדולים ובינוניים, שעשוי להיות להם כוח שוק מסוים כלפי לקוחותיהם, ושפעילותם בתחום מתן שירותי מידע עלולה לפגוע בתחרות בשווקים שבהם הם פועלים. איסור גורף עלול למנוע שלא לצורך מודלים מסוימים של פעילות, באופן שמצמצם את מגוון המתחרים בתחום התיווך.

לכן סבורה הרשות, כי יש להחיל את האיסור האמור רק מהיקף פעילות מסוים בשוק המוצר. ברי כי גם פעילותם של גופים קטנים צריכה להיות כפופה לפיקוח מתאים אשר יבטיח שהגוף מקיים מנגנונים להבטחת ההגנה על הלקוח, באמצעות כלים שהם מידתיים יותר מאשר איסור גורף.

לפיכך מוצע להוסיף סמכות לשר, בהיועצות עם מאסדר נותן השירות, להחריג מהאיסור גופים בעלי היקף פעילות קטן ביחס למוצר או השירות שבנדון.

2.

הגבלת השימוש במידע על-ידי מקורות המידע עלולה למנוע העברת מידע שרלוונטי לתחרות

הסעיף העוסק בהגבלת האיסוף של מידע פיננסי ושימוש בו קובע, כי נותן שירות מידע פיננסי שהוא מקור מידע לא יהא רשאי לעשות שימוש במידע פיננסי לשם מתן הצעה להתקשרות מטעמו, ביחס למוצר או שירות פיננסי שמתקיימים לגביהם שני תנאים: הם אינם כלולים בסלי המידע שמקור המידע אמור לספק; והם מוצרים או שירותים דומים למוצר או שירות הכלול בסל מידע שחל בעניינו של מקור מידע אחר.

הרציונאל שעומד בבסיס הוראה זו הוא לכאורה הרצון להבטיח הדדיות בין הגופים הפיננסיים השונים, כך שגוף פיננסי לא יהא רשאי לעשות שימוש במידע שהוא עצמו אינו מחוייב לספק. אולם, החוק לא נועד ליצור משטר של הדדיות - מטרתו המרכזית היא לאפשר גם לגופים קטנים יחסית להתחרות מול גופים פיננסיים גדולים, אשר רוב המידע הפיננסי של אזרחי ישראל מוחזק על ידיהם, ולהציע הצעות אטרקטיביות ללקוח.

לפיכך, הרשות סבורה כי איסור כאמור עומד בסתירה לתכלית החוק - שימוש במידע הפיננסי על מנת

להגביר את התחרות, ולהשיא ערך ללקוח. יוזכר, כי ההחלטה האם מידע מסוים יכנס לתוך סלי

המידע שהגוף חייב לספק אינה נתונה בידי הגוף אלא בידי השר אשר קובע את סלי המידע בתוספת

הראשונה לחוק. ככל שהשר סבור שיש צורך בהנגשת סלי מידע נוספים על ידי מקור מידע מסוים, ראוי

שיוסיף אותם לתוספת; אם החליט שלא לעשות כן, אין הצדקה "להעניש" את מקור המידע על כך,

ולפגוע בציבור הלקוחות בכך שתוגבל יכולתם של חלק מהגופים להציע להם הצעות משתלמות

המותאמות לצרכיהם.

לפיכך, הרשות ממליצה לבטל את סעיף זה. לחילופין ממליצה הרשות להחריג מאיסור זה מקורות מידע בעלי היקף פעילות נמוך ובינוני, כך שלכל הפחות יתאפשר להם לעשות שימוש במידע לשם הגברת התחרות.